

దైవదూతుల రూపాలు వేర్వేరుగా ఉంటాయి

హజ్రత్ ఉమర్ రజిలల్లాహు అన్న చెప్పిన మాటల ప్రకారం ఒకసారి దైవదూత హజ్రత్ జిబియాల్ అలైహిస్నులామ్ ఒక అరబ్బు పల్లెవాసి రూపంలో వచ్చారు. ఈ సంఘటన వివరాలేమిటంటే, ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ వద్ద హజ్రత్ ఉమర్ రజిలల్లాహు అన్న కూర్చుని ఉన్నప్పుడు, ఒక వ్యక్తి వచ్చాడు. అతని దుస్తులు అత్యంత పరిశుభ్రంగాను, తెల్లగాను ఉన్నాయి. అతని పెంటుకలు చాలా నల్గా ఉన్నాయి. ప్రయాణ బడలికన్నది అతనిలో ఏమాత్రం కనబడలేదు. అతను అక్కడున్న వారందరికీ అపరిచితుడు. ఆ వ్యక్తి అక్కడికి వచ్చి ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ నుంచి ఇస్లామ్, ఈమాన్, ఎహ్మెన్, ప్రజయం, ప్రజయసూచనల గురించి ప్రశ్నలు అడిగాడు. ఆ తర్వాత అతను వెళ్ళిపోయాడు. కొంత సేపటి తర్వాత ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ ఆయనతో “ఓ ఉమర్, ఈ ప్రశ్నలు అడిగిన వ్యక్తి ఎవరో తెలుసా?” అనడిగారు. ఉమర్ రజిలల్లాహు అన్న జవాబిస్తూ “అల్లాహ్ కు, ఆయన ప్రవక్తకే బాగా తెలుసు” అన్నారు. ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ “ఆయన జిబియాల్, మీకు మీ ధర్మం నేర్చానికి వచ్చారు” అని తెలిపారు. (ముత్తఫికున్ అలైహ్)

హజ్రత్ జిబియాల్ అలైహిస్నులామ్ అప్పుడుప్పుడు దైవదూత రూపంలో కూడా ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ వద్దకు వచ్చేవారు. అలా వచ్చిన దైవాద్శాల అవతరణ (వ్హీ) గురించి తెలియజ్ఞు ప్రవక్త ఇలా అన్నారు, “అప్పుడుప్పుడు హజ్రత్ జిబియాల్ దైవదూత రూపంలో వచ్చేవారు. నాతో మాట్లాడేవారు. ఆయన చెప్పిన మాటలను నేను జ్ఞాపకం చేసుకుని భద్రం చేసుకునేవాడిని” (ముత్తఫికున్ అలైహ్)

హజ్రత్ ఇబ్రాహీమ్ అలైహిస్నులామ్ వద్దకు అతిథులుగా వచ్చిన దైవదూతులు మానవ రూపంలో వచ్చారు. దివ్యశుర్అన్ ఇలా తెలియజ్ఞసింది.

﴿ هَلْ أَنِّي كَحَدِيثُ ضَيْفٍ إِبْرَاهِيمَ الْمُكَرَّمِينَ ﴾ ٢٤ ﴿ إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ مُّنْكَرُونَ ﴾ ٢٥ ﴾

﴿ فَرَاغَ إِلَى أَهْلِهِ، فَجَاءَ بِعِجْلٍ سَمِينٍ ﴾ ٢٦ ﴿ فَقَرَبَ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ﴾ ٢٧ ﴿ فَأَوْجَسَ مِنْهُمْ حِيفَةً قَالُوا لَا ﴾

﴿ تَحَفَ وَبَشَرُوهُ بِغُلَمٍ عَلَيْهِ ﴾ ٢٨ ﴿ الْذَّارِيَاتِ : ٢٤ - ٢٥ ﴾

అనువాదం :

“ఓ ప్రపక్కా, ఇబ్రాహీమ్ యొక్క గౌరవనీయులైన అతిధుల గాఢ నీకు చేరిందా? వారు అతని వద్దకు వచ్చి, “మీకు సలామ్” అని అన్నారు. అతను, “మీకు కూడా సలామ్ – ఎవరో కొత్తవారులాగా ఉన్నారే” అని అన్నాడు. తరువాత అతను మౌనంగా తన ఇంటి వారి దగ్గరకు వెళ్ళి, ఒక (వేపబడిన) బలిసిన మంచి ఆవుదూడను తెచ్చి అతిధుల ముందు పెట్టాడు. అతను “మీరు తినరా?” అని అడిగాడు. ఆ తరువాత అతను తన మనస్సులో వారంటే భయపడ్డాడు. వారు “భయపడకండి” అని అన్నారు. వారు అతనికి ఒక జ్ఞానసంపన్ముడైన కుమారుడు జన్మిస్తాడని శుభవార్త వినిపించారు.” (అజ్ జారియాత్ 24-28)

ఇదేవిధంగా హజ్జత్ జిబియాల్ అలైహిస్నులామ్ హజ్జత్ మర్యాద వద్దకు మానవరూపంలో వెళ్ళారు. హజ్జత్ మర్యాద కు హజ్జత్ ఈస్మా అలైహిస్నులామ్ జన్మిస్తారన్న శుభవార్త వినిపించారు. అల్లాహ్ ఇలా తెలియజేశాడు:

﴿فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحًا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا﴾ مَرِيم: ١٧

అనువాదం :

“ఈ పరిస్థితిలో మేము ఆమె వద్దకు మా ఆత్మను (దైవదూతను) పంపాము. అతను ఆమె ముందు ఒక మానవునిగా ప్రత్యక్షమయ్యాడు.” (మర్యాద : 17)

ఇదేవిధంగా ఒక హదీసులో దైవదూత మానవరూపంలో వచ్చిన సంఘటన గురించి ఉంది. ఒక కుష్ణరోగి, కుంటివాడు, గుడ్డివాడి గురించి ప్రస్తావన ఉన్న సంఘటన అది. బనీ ఇస్రాయిల్ జాతిలో ఒక కుష్ణరోగి, ఒక కుంటివాడు, ఒక గుడ్డివాడు ఉండేవారు. అల్లాహ్ వారిని పరీక్షించాలనుకున్నాడు. ఒక దైవదూతను మానవాకారంలో ఆ ముగ్గురి వద్దకు పంపాడు. దైవదూత కుష్ణరోగిని నీకు ఇష్టమైన వస్తువేమిటని ప్రశ్నించాడు. అతను తనకు అందమైన రంగు, అందమైన చర్చిం కావాలన్నాడు. కుష్ణ రోగం నుంచి బియటపడాలనుకుంటున్నానని, ప్రజలు తనను అసహ్యంచుకోకుండా ఉంటారని అన్నాడు. దైవదూత అతనిని తాకిన పెంటనే అతను కోరినట్టయిపోయాడు.” (ముత్తఫికున్ అలైహ్)

అల్లాహ్ దైవదూతులకు కోరిన రూపం ధరించే శక్తిని ప్రసాదించాడు.

దైవదూతుల ఆవాసం

హజ్రత్ అబ్దుజర్ రజిలల్లాహు అన్న ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ చెప్పిన మాటలను ఇలా తెలియజేశారు :

«إِنَّي أَرَى مَا لَا تَرَوْنَ، وَأَسْمَعُ مَا لَا تَسْمَعُونَ أَطْتَ السَّمَاءُ، وَحُقًّا لَهَا أَنْ تَنْتَظَ مَا فِيهَا مَوْضِعُ أَرْبَعٍ أَصَابِعَ إِلَّا وَمَلَكٌ وَاضِعٌ جَبْهَةً سَاجِدًا لِلَّهِ» (الترمذی ، ابن ماجہ)

అనువాదం :

“మీరు చూడనివి నేను చూస్తున్నాను. మీరు విననివి నేను వింటున్నాను. ఆకాశం నుండి కరకరలాడుతున్న ధ్వనులు వస్తున్నాయి. ఆకాశం అలా కరకరలాడక తప్పదు, ఎందుకంటే, అక్కడ దైవదూతులు లేని నాలుగంగుళాల ప్రదేశం కూడా లేదు. తమ నుదురు అల్లాహ్ ముందు సజ్దాలో వంచని దైవదూతులు లేరక్కడ..” (తిర్మిజి, ఇబ్ను మాజూ)

మేరాజ్ యాత్రకు సంబంధించిన హదీసులో ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ ఇలా అన్నారు :

«فَرُفِعَ لِي الْبَيْتُ الْمَعْمُورُ، فَسَأَلْتُ حِبْرِيلَ، فَقَالَ: هَذَا الْبَيْتُ الْمَعْمُورُ يُصَلَّى فِيهِ كُلُّ يَوْمٍ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ» (متفق عليه)

అనువాదం :

“ఆ తర్వాత నాకు టైతుల్ మామూర్ (దైవదూతుల ఆవాసం) చూపించారు. నేను దాని గురించి జిటియాల్ అలైహిస్సులామ్ ను ప్రశ్నించాను. ఇది టైతుల్ మామూరని, అక్కడ రోజు డెబ్మియవేల మంది దైవదూతులు నమాజు చేస్తారని చెప్పారు.” (ముత్తఫికున్ అల్లాహ్)

దైవదూతుల నమాజు :

అల్లాహ్ ఇలా సెలవిచ్చాడు :

﴿وَالَّذِينَ صَلَّوْا ۖ فَاللَّذِينَ ذَكَرُوا ۖ إِنَّ اللَّهَ كُمْ لَوْجُودٌ ۖ الصَّافات: ۱ - ۴﴾

అనువాదం :

“పరుసగా బారులు తీరి నిలబడే వారు సాక్షిగా, గద్దించే వారూ, శపించేవారూ సాక్షిగా, హితబోధ వాక్యాలు వినిపించేవారు సాక్షిగా, మీ నిజమైన ఆరాధ్యదైవం ఒక్కడే..”
(అస్సాఫ్ఫాత్ : 1-3)

అల్లాహు ఈ వాక్యంలో వరుసగా బారులు తీరే వారి సాక్షిగా అన్నాడు. అంటే అర్థం దైవదూతులని. వారు అల్లాహు సమక్షంలో నమాజు కోసం, ఆరాధన కోసం బారులు తీరి నిలబడతారు. ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్హాహు అలైహిషా వసల్లమ్ తన అనుచరులతో ఇలా అన్నారు :

«أَلَا تَصُوفُونَ كَمَا تَصُوفُ الْمَلَائِكَةُ عِنْدَ رَبِّهَا؟» فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَكَيْفَ تَصُوفُ الْمَلَائِكَةُ عِنْدَ رَبِّهَا؟
قال: «يُتَمُّونَ الصُّفُوفَ الْأُولَى وَيَتَرَاصُونَ فِي الصَّفَّ» (مسلم).

అనువాదం :

“వివిధంగా దైవదూతులు తమ ప్రభువు ముందు బారులు తీరి నిలబడతారో ఆ విధంగా మీరందుకు చేయరు? అనుచరులు ఆయన్ను దైవదూతులు ఎలా బారులు తీరి నిలబడతారని అడిగారు. ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్హాహు అలైహిషా వసల్లమ్ వారితో, ప్రతి వరుస సంపూర్ణంగా ముగిసిన తర్వాత రెండవ వరుసలో నిలబడతారు. అందరూ దగ్గరదగ్గరగా కలిసి నిలబడతారన్నారు.” (ముస్లిమ్)

దైవదూతుల గురించి తెలియజేస్తూ అల్లాహు దివ్యబుర్తాన్నో ఇలా చెప్పాడు :

﴿وَإِنَّا لَنَحْنُ الصَّافُونَ ﴾١٦٥ - ١٦٦ ﴿ وَإِنَّا لَنَحْنُ الْمُسِّخُونَ ﴾

అనువాదం:

“మేము బారులు తీరిన సేవకులం. దైవస్తోత్తం చేసేవాళ్ళం.” (అస్మాఫ్రాత : 165-166) హజ్రత్ ఉమర్ బిన్ బుత్తాబ్ రజిలల్లాహుతాలా అన్న నమాజుకు ఇఖామత్ వినబడగానే ఆయన ప్రజలపైపు తీరిగి నిలబడి పంక్తులు సరిచేసుకోవాలని చెప్పేవారు. వరుసగా నిలబడాలని, బారులు తీరడంలో దైవదూతుల మాదిరిగా ఉండాలని అల్లాహు చెప్పాడంటూ “వ ఇన్నా లనహు స్నాఫువ్” అనే ఖుర్జన్ వాక్యాన్ని చదివేవారు. తర్వాత ప్రజలను చూసి “మీరు కాస్త వెనక్కి వెళ్ళండి. మీరు కాస్త ముందుకు రండి” అని బారులు సరిచేసి ఇమామాత్ స్థలానికి వెళ్ళి నమాజు ప్రారంభించేవారు.

దైవదూతుల అల్లాహు కు భయపడుతూ ఉంటారు :

దైవదూతులు ఎల్లప్పుడు అల్లాహు కు భయపడుతూ ఉంటారు. అల్లాహు కు దానుడు ఎంత దగ్గరగా ఉంటాడో అంతగా భయపడుతూ ఉంటాడు. దైవదూతులు తమ తప్పులకు అల్లాహు శిక్షిస్తాడని భయపడడం లేదు. దైవదూతులు దీపరహితులు. ఈ భయం అన్నది అల్లాహు బెన్నుత్యం, గొప్పదనాల వల్ల వచ్చిన భయం. అల్లాహు కు ఎంత దగ్గరగా ఉంటామో అంతగా అల్లాహు బెన్నుత్యం గొప్పదనం తెలుస్తాయి. ఆ ప్రకారమే అతనిలో భయం కూడా ఉంటుంది. హరిన్ ముహసిబీ రహ్మాతుల్లా అలైహిషా

ఇలా తెలియజేశారు, అల్లాహు సాన్నిహిత్యం పొందిన దైవదూతులు కానీ, ప్రవక్తలు కానీ అల్లాహు చేస్తున్నత్యం, గోప్యదనాలను చూసి భయపడుతూ ఉంటారు. తద్వారా వారు అల్లాహు ఆగ్రహం నుంచి రక్షణ పొందుతారు. ఒకసారి హజ్రత్ జిబ్రిల్ అలైహిస్నులామ్ ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్హాహు అలైహి వసల్లమ్ వద్దకు వచ్చారు. ప్రవక్తతో మీరు ఒక్క యుద్ధవీరులకు ఎలాంటి హోదా ఉందనుకుంటున్నారని ప్రశ్నించారు. ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్హాహు అలైహి వసల్లమ్ జవాబిస్తూ వారిని ముస్లిముల్లో అత్యన్నత స్థాయికి చెందినవారిగా భావిస్తున్నామని చెప్పారు. హజ్రత్ జిబ్రిల్ మాట్లాడుతూ, అదేవిధంగా మేము కూడా ఒక్క యుద్ధంలో పాల్గొన్న దైవదూతులను అత్యన్నతులుగా భావిస్తున్నాం అన్నారు. (బుఖారి)

దైవదూతులకు కూడా వివిధ హోదాలున్నాయి. **దైవదూతుల సర్దారులు :** జిబ్రిల్, మీకాయిల్, ఇస్రాఫీల్, మరీకుల్ మౌత్. ఇందులో ప్రతి ఒక్కరికి ఒక్కో పని ఉంది. అల్లాహు ఆదేశానుసారం ఆ పనులు చేస్తుంటారు. ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్హాహు అలైహి వసల్లమ్ రాత్రి తహజ్జూద్ నమాజు చదివినప్పుడు దేనితో ప్రారంభిస్తారని హజ్రత్ ఆయేషా రజిల్లాహుతాలా అహ్వాతో ప్రశ్నించినప్పుడు ఆమె జవాబిస్తూ, ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్హాహు అలైహి వసల్లమ్ నమాజు కోసం నిలబడినప్పుడు ముందుగా ఈ క్రింది దుఱి చదువుతారన్నారు.

«اللَّهُمَّ رَبَّ جَبَرِيلَ، وَمِيكَائِيلَ، وَإِسْرَافِيلَ، فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، عَالَمِ الْعَيْنِ وَالشَّهَادَةِ، أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ، اهْدِنِي لِمَا اخْتَلَفَ فِيهِ مِنَ الْحَقِّ إِذْنِكَ، إِنَّكَ تَهْدِي مَنْ شَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ» (مسلم)

అనువాదం :

“ఓ అల్లాహు, జిబ్రిల్, మీకాయిల్, ఇస్రాఫీల్ ప్రభువా, భూమ్యకాశాల సృష్టికర్తా, బాహ్యము, గోప్యము అన్న తెలిసినవాడా నువ్వు నీ దాసులు విభేదించే వ్యవహారాల్లో తీర్చు చెటుతావు. నీ ప్రత్యేక అనుమతితో విభిన్న వ్యవహారాల్లో నాకు కూడా సత్యం వైపునకు మార్గం చూపించు. నిస్సందేహంగా నీవే ఎవరికైనా రుజుమార్గం వైపు నడిపించేవాడివి.” (ముస్లిమ్)

ఈ హదీసుల వల్ల తెలిసేదేమంటే, అల్లాహు వద్ద దైవదూతులకు వివిధ హోదాలున్నాయి. పైన పేర్కొన్న దైవదూతులకు అల్లాహు వద్ద ప్రత్యేక స్థానముంది. హజ్రత్ జిబ్రిల్ కు మరోపేరు రూహుల్ ఖుద్గు (పవిత్ర అత్మ). ఆయన గురించి దివ్యఖురులైన్నో మహా శక్తిమంతుడు, అత్యంత నిజాయితీ పరుడని ప్రస్తావించడం జరిగింది.

إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿١٩﴾ ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ ﴿٢٠﴾ مُطَاعٌ ثُمَّ أَمِينٌ ﴿٢١﴾ التكوير: ١٩ - ٢١

అనువాదం :

“ఇది నిస్పందేహంగా అత్యంత గౌరవనీయుడైన సందేశహరుని వాక్య. ఆయన ఎంతో శక్తి సంపన్ముడు. సింహసనాధిపతి వద్ద ఆయనకు గొప్ప స్థానం ఉంది. అక్కడ ఆయన ఆజ్ఞలు పాటించబడతాయి. ఆయన ఎంతో నమ్మకస్తుడు.” (అత్తక్వీర్ : 19-21)

ఆయన బాధ్యత చాలా గొప్పది. ఆయన అల్లాహు కు ప్రవక్తలకు మధ్య సందేశహరుని పాత్ర పోషిస్తారు. ప్రవక్తల వద్దకు ఆయన అల్లాహు సందేశాన్ని, హితబోధను తీసుకువస్తారు. అల్లాహు ఇలా సెలవిచ్చాడు :

﴿ وَإِنَّهُ لَنَزَّلَ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿١٩٢﴾ نَزَّلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ﴿١٩٣﴾ عَلَىٰ قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنذِّرِينَ ﴿١٩٤﴾ الشعرا: ١٩٢ - ١٩٤

అనువాదం :

“ఇది విశ్వప్రభువు అవతరింపజేసినది. దానిని తీసుకుని నీ హృదయంపై విశ్వసనీయ ఆత్మ అవతరించింది. తద్వారా నీవు హెచ్చరించే వారిలో (అల్లాహు తరపున పిలిచేవారిలో) చేరాలని. హాదీసుల ప్రకారం హజ్రత్ జిబియాల్ మేరాజ్ యూత్రలో ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్హాహు అలైహి వసల్లమ్ తో ఉన్నారు. ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్హాహు అలైహి వసల్లమ్ తో పాటు సిద్రతుల్ ముంతహో వరకు వెళ్ళారు. ఇదేవిధంగా హజ్రత్ మీకాయిల్ అలైహిస్నులామ్ బాధ్యత వర్ధం కురిపించడం. చెట్టుచేమలు, పశువులు, మానవుల జీవితాలన్నీ ఆ వర్దంపైనే ఆధారపడి ఉన్నాయి. హజ్రత్ ఇస్రాఫీల్ అలైహిస్నులామ్ దైవదూత. ఆయన బూర ఉదిన మరుక్కణం ప్రళయదినాన సమస్త మానవులు లేచి నిలబడతారు. అల్లాహు ఇలా సెలవిచ్చాడు :

﴿ إِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ نَفَخَةً وَحِدَةً ﴿١٢﴾ وَجَمِيلٌ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّا دَكَّةً وَحِدَةً ﴿١٣﴾ فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ﴿١٤﴾ وَأَشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةً ﴿١٥﴾ الحاقة: ١٢ - ١٥

అనువాదం :

“మరియు అప్పుడు ఒకసారి శంఖం ఉడబడుతుంది. భూమినీ, పర్వతాలనూ లేపి ఒక ఒక దెబ్బతో తుత్తునియలుగా చేయడం జరుగుతుంది. ఆ రోజున జరగవలసిన సంఘటన జరుగుతుంది. ఆ రోజున ఆకాశం బద్దలవుతుంది. దాని వ్యవస్థ సడలిపోతుంది.” (అల్ హఫ్ఫ్మా : 13-16)

మరికుల్ మౌత్ అంటే మృత్యుదూత. ఆయన పని ఆత్మలను తీసుకెళ్ళడం.

* * *